

60673
25 ก.ธ. 2545
8:31
เวลา

6674

๙

ที่ กค 0507.2/ 7.81

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท 10400

๒๗ สิงหาคม 2545

ห้องรองปลัดกระทรวง ()
เลขรับ 122
เวลา
วันที่ ๒๗ สิงหาคม
วันจันทร์

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิด
เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
3. หนังสือกระทรวงการคลัง ค่วนที่สุด ที่ กค 0530.6/ว 133 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2544
สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิด 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1 และ 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ โดยแยกความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และมีใช้
การปฏิบัติหน้าที่ และหนังสือที่อ้างถึง 3 กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องรายงาน
งานความเสียหายที่เกิดขึ้นทุกระยะเวลา 3 เดือน นั้น

เพื่อให้ส่วนราชการมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดชอบ
ทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทาง
ละเมิดของทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ โดยไม่รวม
ทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

1. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ยังไม่ได้ใช้งาน ให้
ชดใช้ตามราคาทรัพย์สินดังกล่าวในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยไม่มีการหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าสึกหรอ
ของทรัพย์สินนั้น หากเป็นกรณีที่ทรัพย์สินได้ใช้งานแล้วก็จะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ใช้งาน
มาแล้ว หรือตามมูลค่าซากของทรัพย์สินนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการใช้ทรัพย์สินว่าอยู่ในช่วงเวลาหรือ
เกินระยะเวลาที่กำหนดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทั้งนี้กระทรวงการคลังได้กำหนดอายุการใช้งาน
อย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินแต่ละประเภท ตลอดจนอัตรามูลค่าซาก โดยอ้างอิงจากหน่วยงานของ
รัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อเป็นมาตรฐานในการถือปฏิบัติ

/2. อายุ ...

2. อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน กำหนดโดยนำสถิติจากการใช้ทรัพย์สินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีการใช้ทรัพย์สินลักษณะและประเภทเดียวกันเป็นเกณฑ์ สำหรับอัตรามูลค่าซากคำนวณหาโดยวิธีขอยกเหลือลดลง (Double Declining Balance Method) ซึ่งอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่ยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพจะคงที่ หากทรัพย์สินดังกล่าวหมดอายุการใช้งานแล้ว อัตรามูลค่าซากจะลดลงในอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี จนกว่าจะเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดสำหรับการเรียกชดใช้

3. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดที่มีราคาปัจจุบันไม่เกิน 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันของทรัพย์สินนั้น

4. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

รูปพิมพ์

(นายสุชาติพันธุ์ นิรมานเหมินท์)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

เรียน ท่านปลัดกระทรวง (ร.ธ)
เพื่อโปรดทราบและเห็นชอบ
เรื่อง สืบค้นทรัพย์สินในสังกัดทาง

รูปพิมพ์

(นางอัญชลี ภูมมา)
ผู้อำนวยการกองกลาง

กรมบัญชีกลาง

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน

โทร 0-2270-0370

โทรสาร 0-2273-9796

ทราบ
ชอบ

รูปพิมพ์

(นายจรัส คุ้มชู)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์ (L)

รูปพิมพ์

(นายวุฒิ สุขสมมล)
หัวหน้างานสารบรรณ

รูปพิมพ์

30 ก.ย. 2545

**หลักเกณฑ์การคำนวณ
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียก
خذใช้ตามความรับผิดชอบละเมิด**

สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน
กลุ่มพัฒนาระบบบัญชี

สิงหาคม 2545

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ ตามความรับผิดชอบทางละเมิด

1. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2539 สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยได้แยกความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระชดใช้ค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบี้ยต่อในภายหลัง โดยยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีความเสียหายเกิดขึ้นโดยจงใจประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับทางราชการ ในการดำเนินการสอบหาผู้รับผิดชอบ หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทน ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่และเป็นจำนวนเท่าใด และส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หลักการชดใช้ความเสียหายที่เป็นเงิน ก็ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าความเสียหายมิได้เป็นเงินจะดำเนินการชำระเป็นเงินแทนหรือชดใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกัน โดยมีสภาพคุณภาพ ปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย และใช้งานแทนได้ เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หรือซ่อมแซมหรือนูรณ์ทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม กรณีการชดใช้ที่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ในทางปฏิบัติของการชดใช้ความเสียหายของทรัพย์สิน ผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่จะขอชดใช้เป็นเงินแทนการชดใช้ตัวทรัพย์สิน กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางก็จะพิจารณาคำนวณ

ค่าเสียหายของทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้เป็นกรณี ๆ ตามลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สิน คังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้ภายใต้เกณฑ์ที่เหมาะสม กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ควรเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบทางละเมิดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

หน่วยงานของรัฐในที่นี้ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย สามารถนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้จากผู้รับผิดทางละเมิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ลดปริมาณงานที่ต้องส่งเรื่องมาให้กระทรวงการคลังกำหนดมูลค่าความเสียหาย

3. ขอบเขตและข้อจำกัด

ทรัพย์สินที่ศึกษาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าความเสียหายในที่นี้ เป็นทรัพย์สินประเภทที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่เป็นวัตถุโบราณหรือของมีค่า เนื่องจากมูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและอาจมีปัญหาในการกำหนดมูลค่าความเสียหาย คังนั้นทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายนอกเหนือจากประเภทที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาคำนวณค่าเสื่อมราคา

4. หลักเกณฑ์และวิธีการ

หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไปนี้เป็นยึดหลักความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับผิดชอบ โดยหน่วยงานของรัฐจะได้รับเงินชดใช้ในจำนวนเงินที่เหมาะสมตามสภาพของการใช้ทรัพย์สินนั้นมา สำหรับผู้รับผิดชอบก็ให้รับผิดชอบชดใช้เงินให้กับหน่วยงานของรัฐที่ไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ในการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงิน ให้ชดใช้ตามสภาพการใช้งานของทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าความเสียหาย โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายยังไม่ได้ใช้งาน ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน
2. ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้ใช้งานแล้ว

2.1 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นยังมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบันหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหายหรือเสียหาย

$$\text{ราคาที่เรียกชดใช้} = \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคา}$$

2.2 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นเมื่อทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

$$\text{ราคาที่เรียกชดใช้} = \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย/เสียหาย}$$

สำหรับราคาปัจจุบันของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายรายการใดมีมูลค่าไม่ถึง 2,000 บาท ให้ชดใช้ตามราคาปัจจุบัน

ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้ได้แก่ ราคาปัจจุบัน ราคาซาก อายุการใช้งาน และค่าเสื่อมราคา

1) ราคาปัจจุบัน เป็นราคาของทรัพย์สินในปีที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ หรือราคาตลาดหรือราคาซื้อขายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นชนิด ลักษณะ และขนาดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน กรณีที่ไม่ใช่บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ส่วนราชการจะต้องมีหลักฐานการตีบราคาจากบริษัทหรือห้างร้านที่จำหน่ายหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

2) ราคาซาก เป็นราคาที่ประมาณว่าจะขายทรัพย์สินได้ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การกำหนดอัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินแต่ละประเภท (ภาคผนวก 1) ขึ้นอยู่กับอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน ทั้งนี้ อัตรามูลค่าซากของทรัพย์สินที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กำหนดให้ลดลงปีละ 0.5 จนเหลืออัตรามูลค่าซากร้อยละ 5 เป็นอัตราต่ำสุดที่เรียกชดใช้

3) อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระยะเวลาของการใช้ทรัพย์สินที่ประมาณว่า หากได้มีการใช้ทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพสูงสุดที่ได้จากการใช้ทรัพย์สินควรจะมียอายุการใช้งานเท่าใด การกำหนดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน (ภาคผนวก 2) จำแนกตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ

4) ค่าเสื่อมราคา เป็นการปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของทรัพย์สินอย่างมีระบบตลอดอายุการใช้งานที่ได้ประมาณไว้ วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อเรียกชดใช้ให้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight - Line Method) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าทรัพย์สินเพื่อเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบตามความเป็นคนละครึ่งกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากทรัพย์สินที่หักค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี เมื่อหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะคงมูลค่าเดิมบัญชีด้วยราคา 1 บาท เพื่อการควบคุมและตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งจะนำมาเป็นมูลค่าเรียกชดใช้ไม่ได้

5. ขั้นตอนการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การคำนวณค่าเสื่อมราคาเพื่อหามูลค่าเรียกชดใช้ มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สิน โดยนำ วัน เดือน ปี ที่สูญหายหรือเสียหาย หักด้วย วัน เดือน ปี ที่ซื้อทรัพย์สิน จะได้อายุการใช้งานของทรัพย์สินนั้น (เศษของวันเกินกว่าหรือเท่ากับ 15 วัน ให้คิดเป็น 1 เดือน ถ้าน้อยกว่าให้ตัดทิ้ง)

2. ตรวจสอบอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย จากตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน และนำมาเปรียบเทียบกับผลที่คำนวณได้จากข้อ 1 เพื่อคว่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย ยังอยู่ในระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

3. หาราคาปัจจุบันในปีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการสืบราคาจากบริษัทห้างร้าน หรือใช้ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณแล้วแต่กรณี

4. การคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายเพื่อเรียกชดใช้

4.1 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ระหว่างอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

$$\text{สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

การหารราคาซาก ให้ใช้อัตรามูลค่าซากที่กำหนดในช่วงที่ทรัพย์สินมีอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำอัตรามูลค่าซากคูณกับราคาปัจจุบัน

$$\text{ราคาซาก} = \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซาก}$$

เมื่อได้ราคาซากแล้วนำไปคำนวณตามสูตร เพื่อหาค่าเสื่อมราคาต่อปี กรณีทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายได้มีการใช้งานมากกว่าหรือน้อยกว่า 1 ปี ต้องหาค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นตามระยะเวลาการใช้ทรัพย์สิน ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาสะสม} = \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} \times \text{อายุการใช้งานของทรัพย์สินที่คำนวณได้}$$

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} = \text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสม}$$

4.2 กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

(1) ให้คำนวณหาอัตรามูลค่าซาก ตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยใช้วิธีการเทียบบัญชีใดรายการใด

(2) จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากตาม ข้อ (1)

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายทั้ง 2 กรณีปรากฏตามตัวอย่าง (ภาคผนวก 3)

6. การควบคุมและติดตามหนี้

เมื่อผู้รับผิดทางละเมิดยินยอมชดใช้จำนวนเงินตามที่คำนวณได้ และได้มีการชดใช้ครั้งเดียวทั้งจำนวน ให้หน่วยงานของรัฐนำเงินที่ได้รับส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน หากเป็นการทำสัญญาปรับสภาพหนี้และขอผ่อนชำระ หน่วยงานของรัฐควรมีการควบคุมรายการดังกล่าวในระบบบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมและติดตามผลการเรียกเก็บเงินจากผู้รับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกที่หน่วยงานยังไม่มีปรับเปลี่ยนระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง ให้หน่วยงานของรัฐควบคุมรายการดังกล่าวในทะเบียนไปพลางก่อน เมื่อมีการใช้ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้างแล้ว ให้ตั้งขอลูกหนี้ในระบบบัญชีด้วย

7. สรุป

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดใช้ตามความรับผิดชอบ
ละเมิดที่กำหนด เป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ซึ่งยังมีอาจพิจารณาได้ครอบคลุมทรัพย์สิน
สินทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐมี คั้งนั้น หากทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย หน่วยงานของ
รัฐไม่สามารถจะคำนวณมูลค่าเพื่อเรียกชดใช้ได้ ก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา อย่างไรก็ตาม
กรอบแนวทางที่กำหนดดังกล่าวจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถคำนวณมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหาย
หรือเสียหายได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ตารางอัตรามูลค่าซาก แยกตามอายุการใช้งานของทรัพย์สิน

5 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี		15 ปี	
ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%	ปีที่	%
1-5	8	1-8	10	1-10	11	1-12	11	1-15	12
6	7.5	9	9.5	11	10.5	13	10.5	16	11.5
7	7	10	9	12	10	14	10	17	11
8	6.5	11	8.5	13	9.5	15	9.5	18	10.5
9	6	12	8	14	9	16	9	19	10
10	5.5	13	7.5	15	8.5	17	8.5	20	9.5
11	5	14	7	16	8	18	8	21	9
เป็นคั่นไป		15	6.5	17	7.5	19	7.5	22	8.5
		16	6	18	7	20	7	23	8
		17	5.5	19	6.5	21	6.5	24	7.5
		18	5	20	6	22	6	25	7
		เป็นคั่นไป		21	5.5	23	5.5	26	6.5
				22	5	24	5	27	6
				เป็นคั่นไป		เป็นคั่นไป		28	5.5
								29	5
								เป็นคั่นไป	

ตารางอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน
ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ

ประเภททรัพย์สิน	อายุการใช้งาน (ปี)
1. ครุภัณฑ์ก่อสร้าง ยกเว้น รถเข็น	10 5
2. ครุภัณฑ์การเกษตร	10
3. ครุภัณฑ์การแพทย์ ยกเว้น รถเข็น	10 8
4. ครุภัณฑ์การศึกษา	10
5. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	10
6. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว ยกเว้น เตาก๋าส	10 5
7. ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ ยกเว้น วิทยุ - เทป	10 5
8. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง ยกเว้น รถจักรยานยนต์	8 5
9. ครุภัณฑ์โรงงาน	10
10. ครุภัณฑ์สำนักงาน	10
11. ครุภัณฑ์สำรวจ ยกเว้น เทปวัดระยะ, ไม้สต๊าฟ	10 5
12. ครุภัณฑ์อาวุธ	10

ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย

ตัวอย่างที่ 1 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือมูลค่า 13,500 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541 สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร ชนิดมือถือ 3 ปี 6 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาปัจจุบันในปีที่สูญหายเท่ากับ 12,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงานประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$$

ราคาซาก = ราคาปัจจุบัน x อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = 11 %

$$\text{ราคาซาก} = \frac{12,000 \times 11}{100} = 1,320 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{12,000 - 1,320}{10} = 1,068 \text{ บาท}$$

ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย (3 ปี 6 เดือน)

$$= 1,068 \times 3 + \left[1,068 \times \frac{6}{12} \right] = 3,738 \text{ บาท}$$

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} = 12,000 - 3,738 = 8,262 \text{ บาท}$$

ตัวอย่างที่ 2 เครื่องรับส่งวิทยุสื่อสารชนิดมือถือ ตามตัวอย่างที่ 1 หากซื้อเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2534
สูญหายเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องรับส่งวิทยุสื่อสาร 10 ปี 6 เดือน ซึ่งเป็นกรณีที่สูญหาย
เมื่อทรัพย์สินหมดอายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} = \text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย}$$

$$\text{อัตรามูลค่าซากปีที่ 10} = 11 \%$$

$$\text{อัตรามูลค่าซากปีที่ 11} = 10.5 \%$$

$$\text{ผลต่างระหว่างปีที่ 10 ถึง 11} = 0.5 \%$$

คำนวณอัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย โดยวิธีเทียบบัญญัติใครขงค้

$$\text{อายุการใช้งาน 12 เดือน} = 0.5$$

$$\text{อายุการใช้งาน 6 เดือน} = \frac{0.5 \times 6}{12} = 0.25$$

ดังนั้น อัตรามูลค่าซากปีที่สูญหาย (10 ปี 6 เดือน)

$$= 11 - 0.25 = 10.75 \%$$

$$\text{จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้} = 12,000 \times \frac{10.75}{100} = 1,290 \text{ บาท}$$

ปี	มูลค่าซาก	มูลค่าซาก	มูลค่าซาก
10	11%		
11	10.5%		
12	0.5%		
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

ตัวอย่างที่ 3 เครื่องขยายเสียงมูลค่า 55,000 บาท ซื้อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2541 สูญหายเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2544

การคำนวณหามูลค่าทรัพย์สินที่จะเรียกชดใช้เป็นดังนี้

อายุการใช้งานของเครื่องขยายเสียง 3 ปี 9 เดือน

อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพของทรัพย์สิน 10 ปี

ราคาซื้อขยายเครื่องขยายเสียงในปีปัจจุบัน (ปี 2544) คือ 50,000 บาท

(ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ปี 2544 ของสำนักงานประมาณ)

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = ราคาปัจจุบัน - ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงปีที่สูญหาย

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{\text{ราคาปัจจุบัน} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ}}$

ราคาซาก = $\text{ราคาปัจจุบัน} \times \text{อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน}$

อัตรามูลค่าซากปีที่หมดอายุการใช้งาน = 11 %

ราคาซาก = $50,000 \times \frac{11}{100} = 5,500$ บาท

ค่าเสื่อมราคาต่อปี = $\frac{50,000 - 5,500}{10} = 4,450$ บาท

ค่าเสื่อมราคา 3 ปี 9 เดือน = $4,450 \times 3 + \left[4,450 \times \frac{9}{12} \right] = 16,687.50$ บาท

จำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ = $50,000 - 16,687.50 = 33,312.50$ บาท